

SLOVO

Pascha na Šumiaci

Pod Kráľovou hoľou slávilí tohtoročné veľkonočné trojdné veriaci východného obradu spoločne so svojím duchovným otcom Jozefom Gačom podľa dávnej tradície. Možno povedať, že Šumiac je akousi pomyslenou magickou hranicou východnej a západnej veľkonočnej tradície. Ak by ste išli ďalej na západ, v obci Pohorelá už kňaz nesvätí veľkonočné jedlá. Po veľkonočnej utierni vzkriesenia, radostnom Christos voskrese, veriace ženičky prinášajú pozemské dobroty - pasku, šunku, klobásku, vajíčka, hrudku, soľ ... Potom po posvätení, doma pri rodinnom stole sa spoločne radujú zo vzkriesenia.

TOMÁŠOVA VIERA

Keď apoštol Tomáš prekonal pochybnosti o telesnom zmŕtvychvstaní Spasiteľa, bola jeho viera veľmi hlboká a jedinečná. Pôvodne chcel vidieť a rukou identifikovať rany a tak celú osobu Ježiša, ale keď sa Pán zjavil a oslovil ho, nielenže uveril, ale srdce mu uchvátila nemierna láska a bázeň. Celou dušou nahliadol, že je to "jeho Pán a Boh". V jeho doterajšej viere nebolo miesta pre skutočnosť, aby jednotlivý človek mohol vstať z mŕtvych. Preto Ježiš, ktorý stojí pri ňom a je jeho priateľ - tento Ježiš je Bohom, a preto sa Ježiš stáva pevnosťou - skalou pre jeho srdce a jeho vieru.

Doteraz sa zjavoval Boh rôznym spôsobom, no nikdy človek nevidel jeho tvár. Zmŕtvychvstály Spasiteľ s láskavou výzvou zjavuje svojim priateľom tvár Boha. Okrem tajomného vznešeného Pána sveta tu má rysy bezprostrednosti. Je to Spasiteľova tvár, jeho a len jeho podoba, jeho sme si vyvolili a zamilovali práve preto, že je to On. Odteraz, keď sa obraciame k Bohu, obraciame sa k tejto tvári. Tu nebol vytvorený nový obraz Boží, ale pôvodný obraz, ktorý bol zčasti zastretý, sa zjavil v svojej úplnosti. Doposiaľ bol večný život "u Otca", teraz nám však bol zjavený. Večné "Slovo", "večný život" nám ukazuje práve tú ľudskú tvár, tvár zmŕtvychvstaleho, ktorý vyzýva Tomáša, aby mu do rany vložil ruku.

Z takéhoto veľkonočného stretnutia sála ľudská bezprostrednosť, aj keď ide o stretnutie s Bohom. Možno ju porovnať s bezprostrednosťou voči milovanému človeku a z ktorej vyplýva, že má celoživotné dôsledky. Kristus sa stáva pre svojich priateľov natrvalo všetkým. On je slnkom sveta ich duše, je stále ich vodca, Vykupiteľ a Pán, nemohli by žiť bez neho.

Veľkosť tajomstva je zdôraznená aj sv. Pavlom. Kristus je ním predstavovaný zároveň začlenený do stvorenia aj do tvorenia božieho, lebo on je verný obraz, v ktorom sa Neviditeľný trvale zviditeľňuje.

Každý rok trochu inak k nám hovoria udalosti evanjelia. Nech nanovo k nám prehovorí Tomášova viera.

M. STANISLAV

O. Milan Záleha novokňaz - redemptorista

Na Svetlý pondelok - 5. apríla - pribudol do Pánovej vinice ďalší robotník. Košický exarcha vladyka Milan Chatur, CSsR, vysvätil na kňaza v Chráme Svätého Ducha redemptoristov v Michalovciach diakona Milana Záleha, CSsR.

Novopresbyter o. Milan Záleha je členom Kongregácie Najsvätejšieho Vykupiteľa - redemptoristov. Po gymnaziálnych štúdiách v Stropkove študoval filozofiu na Vyššom teologickom inštitúte v Krakove a absolvoval noviciát redemptoristov v poľskej Lubaszowej. Prvé sľuby zložil 15. augusta 1995. V teologických štúdiách pokračoval v Tuchówe a zavŕšuje ich na Urbaniáne v Ríme.

S vladykom Milanom archiepejským sv. liturgiu za prítomnosti

rodičov a príbuzných i hojnej účasti veriacich spoluslužil viceprovinciál o. Jozef Jurčenko, CSsR, protopresbyter o. František Puci a ďalší kňazi. Krásu byzantskej liturgie umocnil pôsobivým spevom michalovský Zbor sv. Jozefa pod vedením Ivany Nízkej.

Primičnú sv. liturgiu o. Milan Záleha mal v svojom rodnom meste v Chráme sv. Cyrila a Metoda v Stropkove na Svetlú sobotu dňa 10. apríla.

-rs-

S radostným srdcom mladí i starší Šumiačania po posvätení veľkonočných jedál poná - hľali sa do svojich domovov.

Snímka -am-

Perly východných otcov

Sv. Bazil Veľký O TOM, ČI SA MÁME STARAŤ O ZAJTRAJŠOK

Pán prikázal, aby sme neboli ustarostení o zajtrašok (Mt 6, 34). Aký je správny význam tohto príkazu, lebo vidíme, že často sa staráme horlivo o veci potrebné pre úžitok a tak ich zhromažďujeme na dosť dlhý čas?

- Kto prijal učenie Pána: "Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť..." (Mt 6, 33) a kto je presvedčený o pravdivosti jeho prisľúbenia, "a toto všetko dostanete navyše", ten nebude zbytočne zaťažovať dušu starosťami života, ktoré udušajú slovo, takže ostane bez úrody (Mt 13, 22). O dobrom boji za Božie zaslúbenie verí slovu Pána: "...robotník si zaslúži svoj pokrm" (Mt 10, 10) a o ten pokrm sa vôbec nestará, ale pracuje a stará sa nie pre seba, ale pre príkaz Kristov, ako to ukázal a naučil Apoštol: "Vo všetkom som vám ukázal, že treba takto pracovať a ujímať sa slabých..." (Sk 20, 35). Lebo starať sa len o seba je odporným sebecťvom, a starať sa a pracovať pre príkaz je chvályhodné rozpoloženie lásky ku Kristovi a bratom.

Pripravili BAZILIÁNI

V roku 1999

Gréckokatolícke bohoslužby v rozhlase

Slovenský rozhlas
Bratislava

20.6. - Vranov nad Topľou
19.6. - Sabinov

Slovenský rozhlas -
redakcia národnostno-et-
nického vysielania - Prešov
2.5. - Strážany
6.6. - Medzilaborce

**Celoslovenský
evanjelizačný seminár**
24. a 25. apríla
Mestská hala v Prešove

Sobota 24.4.

9.00 - Otvorenie, modlitby
a chvály
10.00 - Prednáška
12.00 - Obedňajšia
prestávka
14.00 - Modlitby a chvály
14.30 - Prednáška
17.00 - Sv. liturgia v západ-
nom obrade spojená s mod-
litbou za uzdravenie.

Nedeľa 25.4.

9.00 - Modlitby a chvály
10.00 - Prednáška
12.00 - Sv. liturgia
v západnom obrade
13.00 - Obedňajšia
prestávka
14.00 - Modlitby a chvály
14.30 - Stať sa poslami Bo-
žieho milosrdenstva, záver a
rozposlanie.

Vstup voľný

Vzácné výročie

Dňa 11. mája uplynie 30 rokov od prvej vysviacky gréckokatolíckych kňazov po 18 rokoch prenasledovania cirkvi. Vysvätil ich v Katedrál-
nom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove v deň 22. výročia svojej biskupskej vysviacky biskup ThDr. Vasil Hopko.

Najbližšie číslo SLOVA
vyjde 2. mája 1999

VSTAL Z MŔTVÝCH, NIET HO TU

Spravodajské agentúry denne doslova chrlia tisíce správ a informácií, ktoré sa pri dnešnej technike prostredníctvom všetkých médií - rádio, televíziu, tlač, telefón, internet - a nakoniec ústnym podaním ľudí navzájom dostávajú o niekoľko minút do celého sveta. Jedna nasleduje za druhou, jedna vyracia druhú, jedna zaniká do zabudnutia, druhá prichádza a vzrušuje na chvíľu svet, jedna je veselá, druhá smutná, jedna má v sebe kus pravdy, iná je plná lži. Jedna správa mobilizuje k solidarite, druhá vedie k apatii. V tejto džungli správ človek skôr stráca orientáciu komu teda uveriť a komu nie, aby mohol z toho vyvodiť aj pre seba náležité dôsledky, aby si urobil vlastný názor, aby to viedlo k správnym rozhodnutiam a potom k správnejmu cieľu. A zo skúseností ešte vieme, koľko správ sa musí dementovať, lebo sa zistí, že boli falošné, nepravdivé alebo zavádzajúce. No napriek tomu, že nás mnohé správy možno až nadmieru vzrušia, predsa len o každej platí zhruba známy ľudový výrok: každé čudo tri dni trime.

Ale existuje už takmer dvetisíc rokov jedna správa z "Božej agentúry", ktorá je absolútne pravdivá, stále aktuálna a nesmierne radostná, po ktorej ľudia túžili a ktorá pre každého človeka na tomto svete prináša spásu. Je to správa, ktorá od prázdneho Kristovho hrobu prostredníctvom vtedajšej "Ženskej spravodajskej služby" prišla až k nám: "Vstal z mŕtvych, niet ho tu!" Je to správa pre každého človeka najdôležitejšia, dáva zmysel jeho životu tu na zemi: a odpovedá jasne a jednoznačne, dáva zmysel jeho životu - a čo po smrti? Túžba po šťastí, túžba po večnosti, túžba po blaženom stave bez konca by ostala pre človeka len nejakou ilúziou, nikdy nesplneným a nespítnateľným snom. Zmŕtvychvstalý Kristus je zárukou naplnenia týchto túžob, je istotou, že smrť nie je "definitívou" človeka. Všetky náboženstvá sveta od malých

najprimitívnejších až po súčasné veľké prirodzené náboženstvá motivovali svojich stúpcov nejakou víziou večnosti, ale ani jedno nemalo pre potvrdenie týchto vízií, resp. predstáv skutočného hodnoverného svedka. A preto je Kristo-

život sa totiž zvečniť nedá, zrno musí odumrieť, aby prinieslo bohatú úrodu skutočného večného života. A týmto zrnom bol predovšetkým ako "prvotina" Kristus, ktorý svojím odumretím a zmŕtvychvstaním sa stal jediným vykupiteľom všetkých

ilustračná snímka - am

vo vzkriesenie určené aj im.

Aj tí, ktorí tvrdia o sebe, že sú ateisti, túžia po večnom živote, len sa k tomu verejne nechcú priznať. Tí, čo tvrdia, že smrťou všetko končí, majú iba ťažko naplniteľnú túžbu aspoň si bohato užiť tohoto sveta a aspoň si tento život maximálne predĺžiť a nechať v mladistvom stave, v ktorom sa najlepšie užíva. Preto sa nielen stredoveká alchymia pokúšala márne o "elixír života", a pokúša sa o to aj dnešná medicína - zastaviť proces starnutia ľudských buniek a predĺžiť život azda na dvesto-tristo rokov. Ale keby sa to aj predsa podarilo, čo je to proti večnosti. Kvapka v mori! Pozemský, materiálny, fyzický

a tento úkon je neopakovateľný, a preto sú ďalší iní "mesiášši" úplne zbytoční. Kristus ako svedok večného života, ako svedok nesmiernej Božej lásky k človeku je absolútne neprekonateľný a všetky ľudské ambície vyrovnáť sa mu v mesiášskej funkcii skončia tak, ako ich vyslovil istý vojak cisára Napoleona, ktorý na jeho výrok, že on čochvíľa bude taký veľký a slávny ako Kristus, mu povedal: Určite, sire, ale iba s jednou podmienkou, že sa dáte ukrižovať a na tretí deň vstanete z mŕtvych.

Otázka vzkriesenia je kardinálnou otázkou pre každého človeka. Apoštol Pavol hovorí: Ak Kristus nevstal, potom je

márna naša viera, potom je márne i naše kázanie a všetko je márne a my by sme boli tie najúbohejšie stvorenia. Ale keďže Kristus vstal z mŕtvych, potom všetko dostáva nový rozmer, všetko dostáva pravý zmysel, potom je radostné žiť, ale aj radostné trpieť, lebo všetko vedie do jediného cieľa, do milujúceho Božieho náručia, ktoré je pre nás pripravené od večnosti.

Ľudské mudrlantstvo, aké aj za Ježišových čias malo svoj vrchol v gréckej filozofii a u Židov reprezentované triedou saducejov, ktorí neverili vo vzkriesenie, má až podnes svojich stúpcov. Svätý Pavol nepochodil u múdrych Aténčanov na Areopágu len preto, že im zvestoval Kristov križ a Kristovo zmŕtvychvstanie. Pre nich to bolo bláznovstvom. Ostali v márnosti ľudskej múdrosti, ktorá nie je schopná dať pravdivú odpoveď na základné otázky ľudského života - odkiaľ som, načo som tu a kam smerujem. Na tieto otázky dostávame jedinou uspokojivú odpoveď v Kristovej smrti a zmŕtvychvstaní. Máme na výber. Buď zostaneme v bezvýhodiskovom ľudskom mudrovaní, alebo v istote viery vo vzkrieseného Krista. Rozhodnutie ostáva na nás. Máme totiž k dispozícii správu, ktorú "Božia agentúra" nikdy nebude dementovať, lebo tá vyslala len pravdivé a potvrdené správy, ktoré dávajú jasnú orientáciu pre život. A tou správou je - Christos voskrese! Vo istinu voskrese!

o. RNDr. Jozef VOSKÁR

Viera **KLENKOVÁ-DONOVALOVÁ**

Vyznanie

*Pán môj a Boh môj! Večne živý
jak živá voda zo SKALY!*

*Vždy všetkých štedro obdaruje,
každého znova zotaví.*

*Samotou trpím, keď ťa strácam,
na všetko vtedy žalujem;
závidím šírku hlučným trasám,
chodník mi vtedy úzky je.*

*Pán môj a Boh môj! Láska večná,
daruj mi silu nádeje,
poznanie - plné nekonečna!
Srdce mi vierou okreje.*

Napriek bolestiam

môže prísť uzdravenie

Stav dnešného sveta nie je v žiadnej oblasti života uspokojivý. 20. storočie spolu s obrovským technickým pokrokom prinieslo okrem iného ľudstvu utrpenie, ktoré nemá v dejinách obdoby.

Ak by sme nemali nádej a trocha viery, museli by sme podľahnúť depresii, ktorá sa do všetkých príbytkov natíska.

Pápež Lev XIII. na konci jednej liturgickej slávnosti mal videnie. Počul rozhovor medzi satanom a Pánom. Konverzácia nápadne pripomínala rozhovor, ktorý mal Pán so satanom o skúške Jôba. Satan povedal, ak by mal dostatok času a moci, bol by schopný zničiť Cirkev. Boh dovolil satanovi využiť dvadsiate storočie ako dobu, kedy bude môcť obzvlášť skúšať a pokúšať Cirkev, ale potom bude jeho moc znovu obmedzená.

Toto videnie sa naplnilo. Najprv to bola I. svetová vojna a nástup komunizmu v Rusku.

Následkom tohto ideologického bludu zomreli milióny ľudí. Potom to bol strašný holokaust - vyhladzovanie Židov. Ľudsky nepochopiteľné zločiny. U nás na Slovensku to bolo veľké prenasledovanie Cirkvi a dokonca úplná likvidácia Gréckokatolíckej cirkvi v 50. rokoch. Ani koniec storočia a druhého tisícročia nie je pokojný. Nelútočné barbarstvo v Bosne, kmeňové konflikty v Angole, Libérii, Srí Lanke a Rwande.

Veci a znaky, ktoré svedčia o hriechnosti, predkladá súčasný svet s jeho moderátormi (massmédiá, verejný život, zákonodarstvo atď.) ako čosi normálne a samozrejme. Od roku 1957 bolo zavraždených viac ako 20 miliónov nenarodených detí. Milióny rozvodov, detských sirôt, skrachované bytosti potápajúce sa v morálnom úpadku. To je vizitka 20. storočia.

Napriek všetkým týmto negatívnym výpočtom niet pochýb o tom, že ľudstvo má nádej. Táto nádej pramení vo vedomí Bo-

žej dobroty a lásky. Duch Boží vedie Kristovu Cirkev cez rôzne úskalia a ťažkosti života. Na prahu tretieho tisícročia môže prísť „jar“, môžu rozkvitnúť nové krásne duchovné kvety. Všetci tí, ktorí vyvolávajú medziľudské konflikty, počnúc vlastnými rodinami, končiac medzinárodnými konfliktmi gigantických rozmerov, sú pozvaní k pokániu a milosrdenstvu. Tieto negatívne výpočty môžu byť pre nás všetkých mementom, ale aj výzvou, aby sme všetci prijali po-

zvanie k Otcovej láske. Boh nás všetkých prijíma, aj s našimi slabosťami a nedokonalosťami. Prijíma nás ako Otec s evanjeliového podobenstva o márnotrattnom synovi. Boh nikoho nezavrhuje. Neodvracia zrak od našich pádov, ale láskavo nás dvíha. Čo teda máme robiť, ako zmeniť tento svet, ako odstrániť tú špinu.

Otvoriť svoje vlastné srdce Božiemu Duchu, aby Boh mohol pôsobiť. Koľko nerozumení vzniká v našich rodinách a ich príčinou je naša pýcha. Poučujeme o svojej pravde, o svojej múdrosti, o svojich najlepších plánoch, o svojich skúsenostiach a nepočujeme iné dôvody, iné zmýšľanie, iné hodnoty, iné potreby atď. Ako často jeden druhému zavádzame, neustúpime ani o piad'. Lebo máme na to právo, lebo...

Všetci sme údmi jednej Cirkvi. Ak trpí čo len jeden úd, celé telo znáša bolesti. Čím viac citíme diabolské vyčinenie, tým viac sa zomkneme v modlitbe. Priznajme si svoje nedostatky a skúsme budovať nové vzťahy. Svätý Otec pri istej príležitosti povedal: „Cirkev sa nemôže pripraviť na nové tisícročie inak, než v Duchu Svätom. To, čo sa dosiahlo mocou Ducha Svätého,

ho, v plnosti časov, môže sa len mocou Ducha Svätého teraz vynoriť z pamäti Cirkvi“.

„Budte otvorení Kristovi, vitajte Ducha Svätého, aby sa Turíce mohli udiat' v každom spoločenstve! Nové ľudstvo, radostné ľudstvo, povstane medzi vami, opäť zažijete spasiteľskú moc Pána a to, čo vám Pán povedal, sa naplní.“

Spracoval: V. KOŠICKÝ

Ilustrácia: Aniketa - un

Viera DONOVALOVÁ

-KLENKOVÁ

Vzkriesenie

To o ňom svedčí prebudený život.
To o ňom spieva háj,
žbinkajú rieky ... Jak o závod
vyzváňa celý kraj.

Je ako pevnosť nedobytná,
náručie, čo nás láskou putná!

Je ako prameň živých vôd.
Na cestách-bdelý doprovod.

Účasťou na liturgickej modlitbe cirkvi akoby sme boli účastníkmi nebeskej liturgie, ktorá anticipuje našu jednotu s Bohom. Veď či vznešenosť a krása nášho byzantsko-slovanského obradu - ktorou sa tak nadchýňame - neprichádza hlavne z krásy spevu spievaného chórom alebo prostopiniem? A práve v našej podkarpat-skej, európskej tradícii, pri plnej účasti zhromaždenia, kantor predstavuje veľmi dôležitú službu v živote našej cirkvi.

V tejto súvislosti by sme chceli oboznámiť (čitateľa) so zaujímavou iniciatívou nášho sesterského arcibiskupstva v Pittsburgu. Táto gréckokatolícka cirkevná provincia v USA - hoci za morom ale duchovne nám veľmi blízka - bola založená našimi krajanmi z bývalého Uhorska, ktorí tam v minulom storočí odišli za prácou. Tamojší metropolita Judson M. Procyk prišiel na jeseň minulého roku so zaujímavou myšlienkou. Zavolať zástupcov kléru svojej archieparchie s cieľom vytvoriť arcibiskupskú školu pre kantorov a stanoviť jej program.

Účel školy má byť trojaký:

- pripravovať mužov a ženy pre službu kantorov vo farnostiach.
- zároveň má slúžiť ako výskumné centrum pre liturgickú hudbu a pomoc pre kantorov celej archieparchie.
- škola je otvorená pre všetkých kantorov, tých, čo

kantorom pomáhajú, ale aj tým, ktorí sú iba začiatocníkmi.

Práca školy pozostáva z celodenných sesíí, ktoré sa poriadajú štyrikrát počas škol-

Škola pre kantorov

ského roka. Doteraz sa uskutočnili už štyri sesie - spoločné stretnutia. Kantori sa stretávajú v miestnom bohosloveckom seminári. Program sesíí zahrňuje liturgický spev, vvedenie do liturgie a liturgických období, prednášky o spiritualite liturgie ako aj pochopení povolania kantora. Celé sa to koná v sobotu - začína sa sv. liturgiou a zakončuje sa veľkou večierňou, ktorou sa začína slávenie nedele.

Napr. na poslednom stretnutí - 20. marca - sa veľmi vhodne a aktuálne zamerala pozornosť na paschálne liturgické obdobie a nácvik spevov Veľkého týždňa a Paschy.

Aj u nás je problematika cirkevného spevu veľmi aktuálna. Zatiaľ tu existuje niekoľko inštitúcií, ktoré rozvíjajú spev. Ich pôsobenie je však parciálne a nedá sa povedať, žeby tu bola škola, ktorá by odborne vychovávala kantorov - ako to robila voľakedy učiteľská akadémia - preparandia -

ktorú dal v Prešove postaviť ešte biskup Dr. Ján Vályi (1883-1911).

Môžeme tu spomenúť bohoslovecký seminár, kde sa učia cirkevnému spevu bohoslovci. Tí v rámci svojej formácie každú nedeľu majú vyučovanie liturgického spevu. Táto výučba je však

n e d o -
stačujú-
ca. Je
nespor-
né, že

práve budúci kňazi by mali byť hybnou silou obnovy spevu vo farnostiach. Faktom je, že kňaz pri slúžení spieva kňazské časti a nemôže zároveň viesť spevy veriacich. To je úloha kantora.

Ďalším miestom výučby spevu je Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta PU - predmet cirkevný spev, ktorý je však malou lastovičkou a nemôže suplovať formáciu kantorov.

Pekný cirkevný spev si možno vypočuť v Monastieri sestier baziliánok v Prešove. Sestry systematicky vyučujú mladé novicky tradičnému cirkevnému spevu, a to podľa irmologiona. Robia tak aj v nádeji, že možno raz v budúcnosti budú sestry vykonávať aj službu kantora vo

farnostiach diecézy, ak to bude potrebné. Zvláštnosťou ich spevu je aj to, že sa snažia dodržiavať melódie „podobenov“ a „samopodobenov“, ktoré sa dnes spievajú málokde. Ešte stále teda platí, že monastieri boli a sú centrom liturgickej a hudobnej kultúry. Bohužiaľ, ich dosah je zatiaľ malý, určený iba Bohu zasväteným osobám.

Akoby sme mohli zabudnúť aj na celý rad chrámových zborov, ktoré sa ukázali v nedávnom období. Tie sa ale orientujú na viachlasné skladby, nenahradia teda službu kantora.

Hoci teda sú aktivity na poli výučby a rozvíjania cirkevného spevu pre našich dlhoročných - často starších kantorov v chrámoch sú prakticky nedostupné. Stále sa ukazuje nevyhnutná potreba našich farností - pripravovať a školiť kantorov, ktorí vedú spev na liturgických bohoslužbách.

Liturgický spev má u nás hlboké tradície. Ono kantorstvo sa dedilo voľakedy z otca na syna. Doteraz sa zachovalo krásne bohatstvo melódií, ktoré je dedičstvom a našim pokladom od Boha. A našou povinnosťou i poslaním je zveľadiť ho.

Podľa cath-press spracoval
Roman ADAMČIN

Emauzy

„V ten deň išli dvaja z nich do dediny zvanej Emauzy, ktorá bola od Jeruzalema vzdialená šesťdesiat stadií, a zhovárali sa o všetkom, čo sa prihodilo. Ako sa tak zhovárali a spoločne uvažovali, priblížil sa k nim sám Ježiš a šiel s nimi“ (Lk 24,13-15). Pretože popis z evanjelia je voľný, nebolo možné toto miesto presne určiť. Predpoklad, ktorý získal najväčšiu podporu, situuje starovekú dedinku Emauzy do miesta dnes nazývaného El Qubeibeh, dvanásť kilometrov na severozápad od Jeruzalema. Františkáni tu postavili v roku 1901 veľký románsky chrám. Tento bol postavený na mieste skoršej cirkevnej stavby z dvanásteho storočia, v ktorom boli nájdené zbytky starovekého domu, ktorý podľa tradície patrili Kleofášovi a v ktorom sa mala udiat' scéna z Lukášovho evanjelia: „A keď sedel s nimi pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho“ (Lk 24,30).

O duchovnej službe v armáde

Na októbrovom zasadaní KBS v minulom roku na Spišskej Kapitule - ako o tom informovalo Slovo č. 22 z 15. 11. 1998 - sa rokovalo aj o duchovnej službe v armáde. Podľa referátov vojenských duchovných I. Juruša a M. Trochana v armáde je 38 miest pre vojenských kaplánov, z toho iba 8 je obsadených. O tom, že armáda má záujem o kontakty s cirkvou a s vojenskými duchovnými, svedčí aj rokovanie štátneho tajomníka Ministerstva obrany s našim biskupom Mons. J. Hirkom, ktoré sa uskutočnilo 26. februára v Prešove na pôde biskupského úradu. Cirkiev chce a môže stáť pri mladých mužoch, ktorých vojna na rok oddiali od domova, farského spoločenstva, od rodičov, priateľov či snúbeníc.

Duchovná služba v armáde je vec staronová. Pred nástupom komunistov k moci bolo pôsobenie duchovných v armáde prirodzené a bežné.

S podplukovníkom Trochanom (o. Markom) som sa prvýkrát stretol v Trenčíne - keď som nastúpil na výkon základnej vojenskej služby. Keďže sme nemali počas prvého mesiaca - v prijímači - žiadne vychádzky, brával nás na neďelňé bohoslužby. Boli

to pre mňa chvíle nielen duchovnej posily, ale aj celkového uvoľnenia, možnosť dostať sa aspoň na chvíľu von z kasární: z nového nehostinného a tvrdého vojenského prostredia. Tam som pochopil, aký široký rozmer môže mať evanjelizácia a pastorácia vô-

ROZHOVOR S VOJENSKÝM DUCHOVNÝM, PPLK. M. TROCHANOM, Z GŠ ASR V TRENČÍNE

bec. Pretože aj my, mladí vojaci - hoci vo vojenskom - ostali sme vo vnútri sami sebou, so svojim zvykovým či živým kresťanstvom. Na našich stretnutiach o. Marek pre mňa, ale i pre ďalších mojich spolubojovníkov, znamenal veľmi veľa! A pomáhal nám nielen v duchovnom živote, ale vybavil aj rôzne akcie či výlety u našich veliteľov. Tí si ho hlboko cenili a vždy, keď sa objavil v kasárňach, pozdravovali ho už zďaleka. A mnohí z nich do chrámu ani nechodili.

Požiadali som teda o. Marka o rozhovor.

■ *Otče, alebo pán podplukovník, pracujete na vojenskom dekanáte na Generálnom štábe Armády Slovenskej republiky (GŠ ASR). Mohli by ste nám v krátkosti priblížiť to, ako vás Pán viedol k povolaniu vojenského duchovného?*

- Som len celkom obyčajný kňaz, ktorý pôsobí v prostredí, pre niekoho nie celkom obyčajnom. Som stále inkardinovaný v Košickej arcidiecéze, za ktorú som študoval a bol vysvätený v roku 1987. Pôsobil som ako kaplán v Bardejove, Prešove a ako farár v Ohradzanoch

pri Humennom. V armáde SR pôsobím od roku 1996, momentálne v Trenčíne. Čo ma priviedlo k tomuto rozhodnutiu? Je to podobná otázka ako - čo ma priviedlo ku kňazstvu. Aj odpoveď v oboch prípadoch je podobná. Domnievam sa, že je to vec špeciálneho Božieho povolania:

"Potom vystúpil na vrch a povolal k sebe tých, ktorých sám chcel..." (Mk 3, 13). A potom je to samozrejme vec človeka, ako spolupracuje s Božím pozvaním: "... a oni prišli k nemu" (Mk 3, 13). Je nám jasné, že toto zvláštne povolanie je účelové, t.j. uskutočňuje sa nie kvôli tým, povolaným, ale kvôli tým, ku ktorým povolani majú byť poslaní. A je nepodstatné, či je to v prostredí klasickom, farskom, alebo sa realizuje formami špeciálnej pastorácie, napr. v armáde.

Keď velenie armády ponúklo túto možnosť pôsobenia a cirkvní predstavení ju odobrili, videlo sa mi nesprávne tento kus Božej vinice nechať nepovšimnutý.

Možno moje rozhodnutie ovplyvnili tie dva roky prežité na vojne, kde mi chýbala prítomnosť kňaza a možnosť prežívať svoju vieru. Možno preto, že keď som bol kaplán, videl som po kútoch chrámu postávať osamotených vojakov - odvážlivcov, ktorí sa odhodlali prísť do chrámu, ale aj tak sa mi zdali ako "ovce bez pastiera". Možno preto, že počas pôsobenia vo farnosti som vyprevádzal chlapcov na vojnu a bolo mi jasné, že ak sa vrátia trošku iní, "horší", tak to nie je len ich vina,

ale je to aj preto, lebo ich nemá kto podržať v tom vojenskom prostredí a na faru, či do chrámu je cesta pre vojaka vždy trošku "zarúbaná". Nevieť presne, ktorý z týchto faktorov, alebo aký iný, definitívne

Predovšetkým rád pozdravujem čitateľov vášho časopisu a ďakujem za možnosť prihovoriť sa im týmito riadkami. V katolíckej Cirkvi sú reprezentantmi vzácnych tradícií a nositeľmi zvláštneho duchovného bohatstva, ktoré je vždy obohatením tých, ktorých sa dotkne svojimi vonkajšími prejavmi. Som Bohu vďačný za bratov a sestry, kňazov i laikov z Gréckokatolíckej Cirkvi, ktorých som doteraz v svojom živote stretol, za duchovné bohatstvo vašej liturgie a vašej spirituality a za svedectvo vášho života.

ovplyvnil moje rozhodnutie. Ale teraz som tu a chcel by som s Božou pomocou ako kňaz byť užitočný pre týchto ľudí. Prosím o modlitby na tento úmysel a dúfam, že sa to podarí.

■ *Koľko je dnes v armáde duchovných a z akých cirkví?*

- V armáde SR sa počíta s pôsobením 38 kňazov, z toho je 7 miest pre duchovných Evanjelickej Cirkvi a.v. Katolícki duchovní obsadili doteraz 8 miest (Bratislava, Trenčín, Topoľčany, Prešov, Zvolen, Martin, Sliač, Liptovský Mikuláš) a 2 miesta (Bratislava a Trenčín) sú obsadené evanjelickými duchovnými. Veľký kus práce nám urobia aj duchovní, ktorí sú na základnej službe. Šesť mesiacov sú v škole pre dôstojníkov a druhú časť vojny slúžia na niektorom z útvarov. Tým doterajším patrí úprimná vďaka a obdiv, za vykonanú prácu i sve-

dectvo kňazského života.

■ **Mohli by ste nám priblížiť rozdielnosť medzi tou klasickou pastoráciou a tou medzi vojakmi?**

- Rozdiel nie je v poslaní, ale v podmienkach. V tých životných i pracovných. Nie je tu napr. fara, ale slobodárka, alebo v tom lepšom prípade byt v paneláku. Nie je tu chrám, ale je tu pastoračná miestnosť. Tú si však človek musí od začiatku vybojovať, vybaviť, zariadiť, sprevádzkovať. Aspoň vo väčšine prípadov. Nie je tu zvonček, ani ofera, je tu štátny rozpočet, z ktorého sa skúpo ujde všetkým zložkám armády a teda aj nám. Nie je tu farský úrad, ale kancelária, vojenská administratíva, porady veliteľa, občas nejaké cvičenie a samozrejme všetky povinnosti, ale aj práva vyplývajúce z postavenia vojaka z povolania, vrátane ročného preskúšania z telesnej prípravy. Nie, reverenda tu teda neurobí človeka kňazom. Ale to, čo je ochotný v rámci svojho povolania urobiť pre ľudí, mu získava pozíciu u ľudí. A možno aj opozíciu u niektorých. Musím však povedať, že sme boli prijatí ľudsky i profesionálne na vysokej úrovni. Je tu veľa úprimných veriacich, veľa ľudí úprimne hľadajúcich, ba aj tí, ktorí o sebe tvrdia, že sú neveriaci, sú úprimní.

■ **Myslíte si, že aj gréckokatolícki ženatí kňazi majú v budúcnosti perspektívu pracovať vo vojenskej duchovnej správe?**

- Podľa Konceptie o zavedení DNS do armády SR a predpisov z nej vyplývajúcich 30 miest má byť obsadených katolíckymi duchovnými. Nerozlišuje sa medzi rímskokatolíckym a gréckokatolíckym kňazom. Je potrebné splniť podmienky: vek, odslužená základná vojenská služba, dobrý zdravotný stav, pastoračná prax, odporúčanie biskupa a podmienky pre prijatie vyplývajúce z vojenských predpisov. Tofko teória. Prax

Posviacka obnovenej kaplnky vo vojenskom výcvikovom priestore v Kamenici nad Cirochou.

upozorňuje na niektoré praktické ťažkosti: problémy s bývaním na slobodárke, ťažkosti s pridelením bytu, časté služobné cesty, časová zaneprázdnenosť, keď vezmeme do úvahy, že ťažisko práce s vojakmi základnej služby sa presúva do popoludňajších a večerných hodín, či do víkendových dní, ak chce človek s nimi čosi urobiť a niektoré iné "drobnosti", ktoré sa možno nezdvajú závažné, ale v praxi veľa dokážu. Myslím, že tieto "detaily" by mali brať do úvahy najmä naši bratia v kňazstve, ktorí sú viazaní povinnosťami k manželke a deťom. Kto však cíti v sebe povolanie pre túto špeciálnu pastoračnú a má chuť čosi urobiť, iste s pomocou Božou tieto ťažkosti prekoná. Je to ťažšie,

ale iste aj zodpovednejšie a záslužnejšie.

Kto by však chcel po tejto službe siahnuť z iných pohľadov, tomu dobre radím, nech to nerobí. Ušetri sebe i druhým veľa sklamaní.

■ **Ako vidíte budúcnosť vojenskej duchovnej služby smerom do tretieho tisícročia?**

- Po počiatkoch rozbehu sa v DNS v podmienkach armády SR pomaly udomáčuje. Je potreba tejto služby i záujem o ňu. Duchovná služba v armáde SR má svoju budúcnosť pred sebou. Jej konkrétna budúcnosť závisí od mnohých faktorov. Napríklad reorganizácia, ktorá momentálne prebieha v armáde SR, sa určite dotkne

aj štruktúr DNS. Tajne dúfam, že na základe spolupráce s otcami biskupmi sa postupne podarí zaplniť plánované miesta duchovnými - vojakmi profesionálmi. S výhľadom do ďalekej budúcnosti je potrebné vziať do úvahy vznik vojenského ordinariátu a zmien, ktoré budú vyplývať z tejto skutočnosti atď.

■ **Čo by ste odkázali gréckokatolíckym bohoslovcov a všetkým mladým mužom, ktorí cítia povolanie ku kňazstvu?**

- Čo odkázať bratom bohoslovcov? Sotva čosi, veď každý z nich je dosť múdry (aspoň vo vlastných očiach). Ale keby som predsa len musel, tak by som im pripomenul to, čo už aj tak vedia. V našom povolaní sú veci malé a veľké. Nie všetky sú rovnako dôležité. Dôležitá je naša vernosť k nim. A tá má byť vždy veľká. A to platí tak počas formácie v seminári, počas štúdií na fakulte, ako aj v kňazstve a v živote vôbec.

Aj v seminári platí: Ťažko na cvičisku, ľahko na bojisku. Bol som vo výcvikovom centre US Army pre vojenských kňazov. V budove, kde bývali, mali na zemi krásnu mozaiku z kamienkov, ktoré tvorili písmená: Victory starts here! (Víťazstvo začína tu).

Za rozhovor ďakuje
Mgr. S. GÁBOR

Viera DONOVALOVÁ-KLENKOVÁ

Vyznanie

Pán môj a Boh môj! Večne živý,
jak živá voda zo SKALY!
Vždy všetkých štedro obdaruje,
každého znova zotaví.
Samotou trpím, keď ťa strácam,
na všetko vtedy žalujem;
závidím šírku hlučným trasám,
chodník mi vtedy úzky je.

Pán môj a Boh môj! Láska večná,
daruj mi silu nádeje,
poznanie - plné nekonečna!
Srdce mi vierou okreje.

Čítaj a vyhraj s PETROU

- Ako sa volal predchádzajúci Svätý Otec?
a. Ján Pavol
b. Pavol VI.
c. Ján Pavol I.
- S koľkými duchovnými počíta-armádami SR vo svojich službách?
a. 25
b. 84
c. 38
- Koľko diecéz je na Slovensku vrátane arcidiecéz a exarchátu?
a. 8
b. 7
c. 6
- Kde sa narodil Mons. Ján Hirka, prešovský diecézny biskup?
a. Vislanka
b. Prešov
c. Abranovce
- Ktoré vydavateľstvo nedávno vydalo publikáciu pod názvom Svätý Jozef - teologické uvedenie?
a. Lúč
b. Misionár
c. Svetlo
- Ktorí apoštoli boli bratia?
a. Ján, Peter
b. Peter, Andrej
c. Matej Filip
- V tomto čísle SLOVA prinášame novú súťaž. S ktorou firmou?
a. Vinica
b. Kia motor
c. Andraščík

Odpovede na niektoré otázky sa nachádzajú v tomto vydaní SLOVA. Stačí, ak správne odpoviete aspoň na štyri otázky. Odpovede nám pošlite do 14 dní. Nezabudnite na heslo:

Čítaj a vyhraj s PETROU.

Piaty výhercovia získajú poukážku na nákup tovaru v predajni PETRA v Prešove do 500 Sk so zľavou 20 % (až 100 Sk), alebo pri zakúpení momentálnej ponuky vydavateľstva zľavu 25 %.

Kto vyhral ?

Do redakcie sme dostali 128 odpovedí. Výzrebovali sme: 1. Martinu Komíšákovú zo Stropkova, 2. Lukáša Saba z Nového Ruskova, 3. Oľgu Kosčíkovú z Drienova, 4. Ivanu Kovaľovú z Ladomírová, 5. Veroniku Mašlaníkovú z Vranova nad Topľou.

Čo je to REIKI?

Človek, neustále zmietaný nepokojom, hľadá naplnenie, upokojenie a radosť. Sú cesty, na ktorých sa dá zablúdiť. Jestvuje ale aj lesný chodník, na ktorom môžeme nájsť liečivé rastliny a plody, ktoré môžu posilniť. Takou rastlinkou môže byť aj dobrá rada a vysvetlenie. O odpoveď na otázku, ktorá je dnes často vyslovovaná v súvislosti s novodobými náboženstvami a formami, sme požiadali psychologičku Darínu Hrežovú.

Vážaná redakcia, prosím Vás o odpoveď na moju otázku: Vstúpila som do sveta reiki. Môžem touto energiou liečiť seba a iných. Prináša mi to duchovný pokoj a harmóniu. Je taký-tu duchovný rast v súlade s kresťanstvom? A. A.

Reiki - blahodarná energia? Aj po Slovensku sa šíri. V letákoch sa môžete dočítať, že reiki je prírodná metóda uzdravovania.

Čo reiki v skutočnosti je? (Rei - univerzálna, Ki - energia).

História tejto nebezpečnej okultistickej liečiteľskej metódy nie je tak dávna. Za objaviteľa reiki sa pokladá japonský lekár Mikato Usui. Tento bývalý kresťanský mních odpadol od kresťanskej viery a stal sa vyznávačom budhizmu. Prestal dôverovať Svätému písmu a Ježišovi Kristovi a vybral sa na sklonku tohto storočia do Tibetu na horu Kurijama, kde sa snažil nájsť zdroj "kozmickej energie", ktorá tam vraj niekedy existovala. Pán Usui si potom zhromaždil okolo seba učňov a tesne pred svojou smrťou jedného z nich - Chijiru Hayaskasha - menoval za nového majstra reiki.

Reiki sa opiera o panteisticko-taoisticko-ezotericko-magickú filozofiu. Je to zmes filozofie New Age.

Reiki sa skladá z troch stupňov tzv. "zasvätenia".

Otázky mladých

Ilustračná snímka: -am-

1. stupeň - seminár, počas ktorého "majster" pripravuje adeptov na prijatie energie "KI".
2. stupeň - výučba špeciál-

predajňa **MP** na Hlavnej ulici č. 2 v Prešove ponúka:

1. Dejiny Gréckokatolíckej cirkvi v Československu (1945-89) /ThDr. P. Šturák/... 182 Sk
2. Dejiny Košického biskupstva latinského obradu (1918-1935) /ThDr. J. Andrej/ ... 165 Sk
3. Dar a tajomstvo (50. výročie kňazstva Jána Pavla II.) /pápež Ján Pavol II./ ... 87 Sk
4. MC Kto verí /moderné duchovné piesne/ ... 90 Sk
5. MC Svätá božská liturgia /slovenská/... 90 Sk

K cene je potrebné pripočítať poštovné a balné.

Nad 500 Sk poštovné a balné hradíme my.

Objednávky prijímame poštou aj telefonicky: 091-733 323.

VÝHERCOVIA KVÍZU ZÍSKAVAJÚ AŽ 25 % ZĽAVU PRI NÁKUPE Z TEJTO PONUKY.

nych techník reiki s dôrazom na vyššiu psychickú koncentráciu.

3. stupeň - tzv. majstrovský, znamená úplné oddanie sa energii reiki, zasvätenie sa jej a výučba nových "nádejných" reikistov, resp. majstrov.

Čo toto všetko znamená z kresťanského hľadiska ?

1. stupeň zasvätenia sa satanovi, čiže energii reiki. Majster reiki zasvätením otvára dušu démonov a démoni imitujú uzdravovanie prikladaním rúk ich zasvätenia.

Zasvätenec dostáva od majstra reiki znaky na ruky a na čelo. Zasvätenec už môže aj na diaľku posilať démonov.

V ďalšom - 2. stupni - služovník satanov už nad sebou prevádza magické znaky, aby bol chránený. Možno zasvätenec nevie, že v týchto okamihoch je taktiež chránený od vplyvu moci Ježiša Krista a Svätého Ducha.

Lenže ak vstupujete k "reikistom", túto krutú realitu vám neprezradí žiaden z majstrov. Ani neviete, ako ľahko a rýchlo upínate svoju dušu satanovi.

V prvej fáze po zasvätení (ak ste náhodou mali nejaké zdravotné ťažkosti), cítite sa až na počudovanie mimoriadne dobre, ovláda vás zdanlivo dobrý pocit, v duši môžete cítiť klud, pokoj. Lenže toto je len prvá fáza.

Je to podobné ako u ľudí závislých na drogách, keď táto skončí. (Je to však veľmi individuálne, aká je dĺžka prvej fázy) začína sa ozajstné peko v duši. Zdanlivý pokoj sa mení na nekľud, pohoda a pocit istoty sa zmení na depresiu, ktorá má rôzne odtiene. Zážitok sa rozplynie a na povrch sa vyplávajú rôzne nemoci.

Dosiahnutie skutočného pokoja vám môže priniesť zrieknutie sa tejto hrôzostrašnej metódy reiki a odovzdať sa ako malé dieťa Spasiteľovi Ježišovi Kristovi. Povedzte mu: Tu som, Pane, dotkní sa môjho srdca a uzdrav ma. Modlite sa viac, častejšie, hovorte tieto slová Ježišovi Kristovi a nájdete pokoj tela a duše. Po čase uvidíte zmenu. Boh nikoho neopustí, kto sa k nemu s dôverou utieka.

Kresťania pod lupou

V modernej spoločnosti je veľmi dôležitý rozum, poznanie, fakty. Množstvo informácií z rôznych vedných odborov je toho dôkazom. Tento proces začal kdesi po priemyselnej revolúcii a trvá dodnes.

Súčasný človek je svedkom množstva rôznych vedeckých disciplín, máme k dispozícii toľko poznatkov, aké nemali naši predchodcovia, ale na druhej strane nám čosi chýba. Dokonca sa stáva, že strácame zmysel svojho života. Číselné údaje, rôzne grafy používajú k tomu, aby sme zachytili úroveň nášho života.

Existujú dnes vedecké disciplíny, ktoré sa usilujú zachytiť, číselne vyjadriť naše postoje, názory, naše správanie. Patrí medzi tieto vedy i sociológia. Denne sa stretávame s výskumom verejnej mienky s výskumom rôznych názorov a postojov ľudí.

Témou, ktorá sociológov vždy zaujímala, je život kresťanov. Sociologický výskum môže byť určitým obrazom toho, ako kresťania žijú svoju vieru. Výsledky sociologických výskumov nie sú absolútne dokonalé, nemôžeme ich význam preceňovať. Sú zdrojom objektívnych informácií, preto by mohli byť zaujímavé pre kňazov a laikov.

V roku 1998 sa uskutočnil výskumný projekt Náboženstvo v Sociologickom ústave SAV,

ktorý viedol Ján Bunčák s kolektívom pracovníkov. Bol to medzinárodný projekt.

Bol pri tom použitý jednotný dotazník v 32 krajinách sveta, aby bolo možné výsledky výskumu porovnávať.

Na Slovensku bolo do výskumu zahrnutých 1284 respondentov, vzorka bola reprezentatívna pre populáciu nad 18 rokov.

Kým v roku 1991 sa v Sčítaní ľudu prihlásilo k niektorému náboženskému vyznaniu 73 % obyvateľov, v roku 1998 to bolo už 83,2 % obyvateľov. Dotazník vychádzal z jemnej kategoriácie ná-

polovica gréckokatolíkov chodí pravidelne na služby Božie. Nikdy do kostola nechodí 10,5 % gréckokatolíkov, 9,4 % rímskokatolíkov a 18,9 % evanjelikov. Zdá sa, že konzumný spôsob života sa premieta aj u kresťanov dosť výrazne, najstí či čas a ísť do chrámu nie je samozrejmom záležitosťou.

Vo výskume sa sledovala aj kontinuita viery. Respondenti si mohli vybrať medzi tvrdením - nikdy som neveril, - veril som, už neverím -, - verím, ale kedysi som neveril-, vždy som veril -, neviem. Vždy verilo 57,9 % gréckokatolíkov, 63,1 % rímskokatolíkov, 37,1 % evanjelikov. Vždy verili, ale už neveria 10,5 % gréckokatolíkov, 7,3 % rímskokatolíkov, 13,2 % evanjelikov. Verím, ale kedysi som neveril, s týmto tvrdením sa stotožnilo 19,3 % gréckokatolíkov, 16,8 % rímskokatolíkov, 24,5 % evanjelikov.

Z ankety ďalej vyplynulo, že napriek možnosti slobodne navštevovať chrámy, pravidelná účasť na nedeľných bohoslužbách poklesla.

Zaujímavý je i názor respondentov na farské spoločenstvo. Respondenti odpovedali aj na otázku: Za akého človeka sa považuje z hľadiska viery.

Dôležitou súčasťou života kresťana je modlitba. Podľa zistení v uvedenom výskume sa nikdy nemodlí 8,8 % gréckokatolíkov, 11,7 % rímskokatolíkov a 22,6 % evanjelikov. Denne a takmer denne sa modlí 47,3 % gréckokatolíkov, 47 % rímskokatolíkov 23,2 % evanjelikov. Pre úplnosť si porovnajme zistenia týkajúce sa návštevnosti bohoslužieb, 54,4 % gréckokatolíkov pravidelne navštevuje bohoslužby, ale len 47,3 % sa denne modlia. Ostatným modlitba nechýba?

Mnohí ľudia dnes ve-

ria rôznym horoskopom, talizmanom a falošným prorokom. To všetko len odhaľuje prázdnotu života mnohých súčasných. Názor, že "talizmany naozaj niekedy prinášajú šťastie", považovalo za určite alebo skôr pravdivý 49,1 % gréckokatolíkov (!), 43,4 % rímskokatolíkov, 48,5 % evanjelikov a 43,5 % respondentov. Podľa výsledkov v tejto odpovedi, zdá sa, že najviac trpia na talizmany gréckokatolíci.

Zistené údaje sú možno prekvapením pre kňazov a laikov. Signalizujú však, že v náboženskom živote v našej spoločnosti mnohé chýba, napriek slobode vyznania. Uvedené fakty by nás mali inšpirovať k zamysleniu, ku hľadaniu nových ciest ku dnešnému človeku. Varovnými sú aj signály, ktoré hovoria o aktivizácii rôznych siekt, ale to už je iná téma.

Uvedené fakty boli čerpané z výsledkov výskumu, ktoré publikovala Zuzana Kusá v časopise Sociologický zborník č. 4/98.

Mária PEŠEKOVÁ
sociologička

V posmrtný život "určite alebo skôr verí"

**75,5 % gréckokatolíkov,
71,3 % rímskokatolíkov,
47,2 % evanjelikov
11 % ľudí bez vyznania.**

Vôbec neverí v posmrtný život

**12,3 % gréckokatolíkov,
7,2 % rímskokatolíkov,
18,9 % evanjelikov
50,2 % ľudí bez vyznania.**

boženských vyznaní. Tak sa vytvorili štyri kategórie, ktoré boli v analýze sledované. Najpočetnejšou kategóriou boli respondenti rímskokatolíckeho viero-vyznania - 66,2 % opýtaných. V roku 1991 sa k rímskokatolíckemu viero-vyznaniu prihlásilo 60,4 % obyvateľov SR, ako je to uvedené v Sčítaní ľudu 1991. Ďalšou kategóriou boli respondenti bez vyznania 16,3 % opýtaných. Veriaci evanjelickej cirkvi a.v. tvorili 12,7 % súboru, kým v roku 1991 to bolo 6,2 % obyvateľov SR. Nás najviac zaujíma skupina gréckokatolíkov, ktorá bola 4,1 % opýtaných, v roku 1991 to bolo 3,4 % obyvateľstva SR. Piatym najpočetnejším vyznaním bola reformovaná kresťanská cirkev 1,1 %, v roku 1991 1,6 % obyvateľov SR.

Podľa zistených výsledkov bohoslužby pravidelne navštevuje 54,4 % gréckokatolíkov, 53,6 % rímskokatolíkov a 22 % evanjelikov. Iba viac ako

Reč čísel
Reč čísel
Reč čísel
Reč čísel

Ilustračná snímka: am

Postrehy

Informácie

Udalosti

Svätý Otec pozvaný na posviacku baziliky

Predstavený františkánskeho kláštora pri Bazilike sv. Františka poprosil Svätého Otca, aby znovu posvätil zreštaurovaný Boží chrám nad hrobom sv. Františka. Ako informoval páter Giulio Berretoni na tlačovej konferencii v Ríme, pozvali františkáni Jána Pavla II. do Assisi medzi 21. novembrom a 7. decembrom.

KP/TK KBS

Stretnutie o pastorácii Rómov

Dňa 18. marca sa v sídle Pápežskej rady pre pastoračnú starostlivosť o presťahovalcov a utečencov sa konalo stretnutie biskupov a národných vedúcich pre pastoračiu Rómov.

Arcibiskup Stephen Fumio Hamao, predseda rady, a jej sekretár Francesco Gioia predsedali zasadnutiam ako moderátori. Počas zasadnutia účastníci preštudovali tému novej evanjelizácie vo svete Rómov pri príležitosti osláv Veľkého jubilea roku 2000. Prediskovali tiež podrobnosti týkajúce sa plánovania a podnikania medzinárodnej púte Rómov do Ríma, ktorá sa má konať v rámci osláv Jubilea.

VIS/TK KBS

Kanonizácia Pavla VI.

Dňa 18. marca o 12.00 hod. sa v Lateránskom apoštolskom paláci v Ríme za prítomnosti kardinála Camilla Ruiniho, rímskeho vikára, konalo záverečné zasadnutie diecézneho procesu kauzy beatifikácie a kanonizácie Božieho služobníka Giovanni Battistu Montiniho, pápeža Pavla VI.

Diecézny proces sa začal 11. mája 1993.

VIS/TK KBS

Veľkonočné sviatočné dni sa v prešovskej eparchii tradične začali vo Veľký štvrtok, kedy v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove spolu s J.E. biskupom Mons. Jánom Hirkom na pamiatku ustanovenia Najsvätejšej Eucharistie slúžili sv. liturgiu. Odtiaľ sú aj naše redakčné zábery.

Ekumenicky v Poprade

Stretnutia kresťanov rôznych denominácií v Poprade bývajú vždy v niektorom z kresťanských chrámov tohoto mesta. Dňa 7. marca sa stretli v rímskokatolíckej Konkatedrále Sedembolestnej Panny Márie, kde sa konajú aj gréckokatolíckeho bohoslužby (nedávno započali s výstavbou vlastného chrámu).

Na spoločnej veľkopôstnej akadémii boli prítomní - o. Mgr. Róbert Slotka, Mgr. Ján Pavlovič, Mgr. Vincent Blaško, Mgr. Tomáš Valchar

o. Mgr. Gabriel Székely a o. Mgr. Andrej Kereštan. Program sa začal gréckokatolíckou piesňou Pod kríž tvoj stanem. Príhovor mal o. Gabriel Székely a pásmo spevu zaznelo v podaní miešaného zboru z Popradu, Svitú a Veľkej. Potom nasledoval program bratov evanjelikov. Záverečné vystúpenie patrilo rímskokatolíckej cirkvi. Po skončení veľkopôstnej akadémie všetci duchovní spoločne udelili veriaciim záverečné požehnanie.

o. Mgr. Gabriel SZÉKELY

snímka: -jj-

Po februárových snehových kalamitách prišli marcové záplavy. Gréckokatolícka diecézna charita pred mesiacom monitorovala situáciu v niektorých zaplavených obciach. Navštívili najviac postihnuté gréckokatolíckeho farnosti. Na našom redakčnom zábere je kaplnka z pútnického Klokočova už po upadnutí vody. Niekde to bolo aj horšie.

Nové hroby

Dňa 24. marca v 79. roku života a v 53. roku kňazstva zomrel o. Mikuláš Gladyš, tit. kanonik. n. o. v Prešove.

Narodil sa 23. mája 1919 v Starine, ordinovaný bol 15. augusta 1946. Pôsobil ako katechéta v Kostelciach a v Bardejove. V rokoch 1950-1966 bol mimo pastoračie. Po roku 1968 pôsobil v Brusnici a v Záriešskom Jastrabí.

Pohrebné obrady v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove vykonal dňa 29. marca Mons. Ján Hirka, prešovský diecézny biskup.

PREŠOV V ZNAMENÍ STRETNUTÍ

▪ Na sviatok Zvestovania Presvätej Bohorodičky 25. marca pozval prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka všetkých kňazov - dôchodcov prešovského biskupstva. Pri spoločnej slávnosti sv. liturgii udelil o. biskup zároveň nižšie svätenia bohoslavcom štvrtého ročníka. Po bohoslužbách sa stretol s pozvanými kňazmi v rezidencii biskupského úradu.

▪ V sobotu 27. marca sa v priestoroch kňazského seminára v Prešove uskutočnilo stretnutie rehoľných komunit východného obradu. Mottom tohto stretnutia otca biskupa s rehoľníkmi bolo heslo o. biskupa Petra Pavla Gojdiča - Boh je láska, milujme ho. Po spoločnej sv. liturgii, ktorá bola v katedrálnom chráme v Prešove, zaznel Ďakovný akatist. K účastníkom sa prihovril prešovský diecézny biskup a vypočuli si tiež prednášku Charizma komunity - jej úloha, plnenie v súčasnosti a plány do budúcnosti. Na stretnutí sa zúčastnili mužské rehoľné komunity východného obradu baziliánov, redemptoristov, jezuitov a ženské rehole sestier baziliánok a sestier služobníc.

▪ Svätou liturgiou v prešov-

skom Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa, ktorú slávil prešovský diecézny biskup Mons. Ján Hirka, začalo sa jeho tradičné stretnutie s mládežou, ktoré sa pravidelne koná na Kvetnú nedeľu. Budúcnosť

sveta je skrytá v dobrých mladých ľuďoch, zdôraznil na stretnutí biskup Hirka. K viac ako 700 mladým gréckokatolíkom z celého prešovského biskupstva sa prihovril ako k tým, ktorí sú schopní meniť budúcnosť k lepšiemu. Podujatie pokračovalo kultúrnym programom Cirkevnej zdravotnickej školy sv. Bazila Veľkého v Prešove, po ktorom otec biskup odpovedal na otázky, ktoré mu adresovali mladí ľudia. Na

stretnutí sa predstavili aj študenti Gymnázia sv. Jána Zlatoústeho z Humenného a gospelová skupina Anastasis, ktorú tvoria bohoslovci prešovského seminára. Akcia vyvrcholila pobožnosťou krížovej cesty v katedrále.

▪ Diecézne katechetické stredisko v Prešove v spolu-

práci s oblastnými katechetickými strediskami aj v tomto roku organizuje biblickú súťaž. Školské kolá boli v januári a vo februári. Do súťaže sa zapojilo 10 dekanátov. V mesiacoch marec a apríl sa vykonávajú všetky dekancké kolá, z ktorých najlepší postúpia do celodiecézneho kola súťaže, ktoré sa uskutoční v máji.

o. Mgr. Marek PRIBULA
diecézny zástupca pre masmédiá

Postrehy

Informácie

Udalosti

O životnom prostredí

Pápež Ján Pavol II. pranieoval rastúce ničenie životného prostredia a vykorisťovanie prírodných zdrojov výlučne na zisk orientovaným spôsobom hospodárenia. V príhovore k členom Pápežskej akadémie vied Svätý Otec 14. marca povedal, že v súčasnosti je jasné, že okrem prírodných katastrof zapríčiňuje často závažné poškodenia v ekologickej rovnováhe aj ľudské konanie. To vedie v niektorých krajinách ale aj na celom svete ku katastrofálnym následkom. Svätý Otec v tejto súvislosti menoval okrem iného neviazaný rast hospodárstva, nemiernu spotrebu surovín a znečisťovanie ovzdušia a vody. KP/TK KBS

Biskupi EÚ kritizujú

Katolícki biskupi Európskej únie vyslovili ostrú kritiku azylovej politiky tohto spoločenstva štátov. "Myšlienka solidarity s utečencami a žiadateľmi o azyl sa v niektorých štátoch EÚ už skoro nevyskytuje", hovorí sa v Slove k pokoju Komisie konferencií biskupov Európskej únie ComECE, ktoré uverejnili 11. marca v Bruseli. "Nikoho neslobodno odsunúť tam, kde by sa mohol stať obeťou mučenia alebo iných foriem krutého neľudského prístupu. V otázke prijímania žiadateľov o azyl je potrebné celoeurópske delenie si bremien." KP/TK KBS

Detská Biblia slávi medzinárodný úspech

Detské Sväté písmo medzinárodnej humanitnej nadácie Kirche in Not / Priesterhilfe, sa stretáva na celom svete so stále väčším dopytom. V súčasnosti už vyšlo 34,3 miliónov takýchto Biblií v 110 jazykoch, medzi nimi v 18 východoeurópskych jazykoch, ako informovala nadácia. Toto Sväté písmo obsahuje v súčasnej verzii biblické príbehy v 98 krátkych kapitolách. Akciu financuje 600 000 darcov, ktorí každoročne umožňujú prácu Kirche in Not. Prvé exempláre detskej Biblie sa vytlačili a rozposlali už pred 20 rokmi. KIP/TK KBS

Paschálnu sv. liturgiu vo Vernári slúžil správca farnosti Telgárt o. Ján Madoran

Krátke

SPRÁVY

PUBLIKÁCIA SVÄTÝ JOZEF. Misionár - vydavateľstvo viceprovinciaátu redemptoristov vydalo v preklade o. Miroslava Čajku, CSsR, zaujímavú a hodnotnú publikáciu od Michaela D. Griffina, OCD, pod názvom Svätý Jozef - teologické vovedenie. Adresa objednávok: Kláštor redemptoristov, Masarykova 35, 071 01 Michalovce.

-rs-

VÝSTAVA KRASLÍC V TREBIŠOVE. Vlastivedné

múzeum v Trebišove usporiadalo 10. ročník súťažnej výstavy kraslíc o Cenu primátora mesta Trebišov. Výstava sa tešila veľkému záujmu zo strany verejnosti. -pk-

MINIFUTBAL V MICHALANEOCH. Agilný správca farnosti Stanča o. Peter Orenič zorganizoval s mládežníkmi miniturnaj vo futbale. Na hádzanárskom ihrisku v Michalanoch súťažili žiaci z obcí, ktoré patria do farnosti - Stanča, Michalany a Úpor. Zvítazili chlapci z Michalian. O turnaj bol veľký záujem. -ský-

KREŠŤANSKÝ SVET

Svetový deň modlitieb za kňazské povolania

Zámery tohoto Svetového dňa sa v pápežových posolstvách pre celú Cirkev zdôrazňujú a objasňujú opätovne každý rok. Ide o verejné svedectvo modliaceho sa spoločenstva, ktoré nasleduje Pánovu výzvu: "Proste Pána Žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu" (Mt 9, 38; Lk 10, 2); predstavuje vyvrcholenie neustávajúcej modlitby, posilňuje chápanie, že v starostlivosti o duchovné povolania je prvoradá viera a milosť.

V Posolstve ku 36-mu svetovému dňu modlitieb za duchovné povolania Ján Pavol II. nám pripomína, že každý život je plodom stvoriteľského činu nebeského Otca, jeho účinného chcenia, jeho stvoriteľského slova.

Otcov stvoriteľský čin má v sebe silu výzvy a povolania k životu. Človek vchádza do života, pretože ho miluje, myslí naň a praje si ho čiasi dobrá Vôľa, ktorá ho uprednostňuje pred nebytím a zamilovala si ho ešte predtým, než bol, vedela o ňom skôr, ako ho začala stvárnovať v materskom lone, a požehnala skôr, ako prišiel na svet.

Povolanie je teda to, čo vrhá svetlo na tajomstvo človeka, počínajúc jeho pôvodom, pričom tajomstvom je i samo povolanie, a to tajomstvom lásky a tajomstvom bytia ako daru v jeho absolútnosti.

V onom "povolani cez to, že bol stvorený", sa človek ukáže v celom svojom význame a dôstojnosti ako ten, čo je povolaný mať vzťah s Bohom, povolaný stáť pred Bohom, a to spolu s inými, vo svete, s tvárou, v ktorej sa odzrkadľuje božská iskra: "Urobme človeka na náš obraz" (Gn 1, 26). Tento trojitý vzťah patrí k pôvodnému Božiemu zámeru, pretože Otec v ňom - v Kristovi - si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, „aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske" (Ef 1, 4).

Hoci si Cirkev cení všetky povolania, na Svetový deň modlitieb má na zreteli predovšetkým povolania k zasvätenému životu: povolania ku kňazskej a diakonskej službe, k rehoľnému životu vo všetkých jeho formách (mužské i ženské rehole a kongregácie s kontemplatívnym aj apoštolským spôsobom života rehoľných kňazov i rehoľných bratov), povolania k životu v spoločnostiach apoštolského života a v sekulárnych inštitútoch vo všetkej rozmanitosti ich poslania a členstva, aj misijné povolania v zmysle "ad gentes".

Pio Kard. LAGHI
a Giuseppe PITTAN, S.J.

Novokňaz pre Bielorusko

Gréckokatolícka cirkev v Bielorusku je dedičkou misijnej práce sv. Cyrila a Metoda a brest-litovskej únie z roku 1596. Jej dejiny sú naplnené stálym prenasledovaním. Priaznivejšie obdobie pre jej činnosť začalo pred desiatimi rokmi a najmä po prvej verejnej sv. liturgii v marci 1990 v hlavnom meste Minsku.

Jednou z radostných udalostí bieloruských gréckokatolíkov v súčasnom období bola posviacka na kňaza diakona Andreja Ablamejka,

ktorú vykonal przemyslsko-varšavský metropolita-arcibiskup Ivan Martynjak. Novokňaz Andrej Ablamejka sa narodil v roku 1971 v Minsku a teologické štúdiá absolvoval v Olomouci a poľskom Lublíne. Primičnú sv. liturgiu, na ktorej kázal apoštolský vizitár archimandrita Ján Sergej Gajek, mal 20. decembra 1998 v Minsku.

V súčasnosti v Bielorusku pokračuje registrácia ďalších gréckokatolíckych farností.

-pk-

MELCHITSKÍ GRÉCKOKATOLÍCI

Keď sa v kresťanskom staroveku väčšina kresťanov Sýrie a Egypta oddelila od pravovernej cirkvi, nasledujúc bludné náuky Ária, Nestora a monofyzitizmu, istá časť kresťanov tam zostala verná pravej viere a začali sa orientovať na Konštantinopol. Tu nachádzali podporu a pomoc, často aj vojenskú ochranu - zochováli skutočne ťažkým prenasledovaniam.

Pochopiteľne to znamenalo dovoliť sa pomoci u samého cisára. Preto začali byť označovaní ako "kráľovi ľudia" - "melch" je v sýrčine "kráľ". Postupne sa ich sýrske a koptské zvyky vytrácali, až sa prestali celkom používať. Počas storočí si dokonale osvojili zvyky Byzancie, ktoré zachovávajú dodnes. Hlavným jazykom je u nich arabčina, v diaspore angličtina.

V súčasnosti sa počíta vyše pol milióna melchitov na svete; ich hlavou je patriarcha Antiochie, ktorý sídli v Damasku (Sýria). V USA žije takmer stotisíc melchitov. Majú aj svoj vlastný bohoslovecký seminár v meste Methun - štát Massachussetts, svoju diecézu a biskupa, ktorý sídli v meste Newton neďaleko Bostonu.

Podľa cath-press spracoval Mgr. S. GÁBOR

Zomrel melchitský arcibiskup

Ako oznámila Melchitská biskupská kancelária USA, dňa 17. februára 1999 zosnul v Pánovi v nádeji na Vzkriesenie pre večný život arcibiskup Joseph E. Tawil, emeritný biskup mesta Newton pre melchitských gréckokatolíkov v USA.

Arcibiskup Joseph Tawil sa narodil 25. decembra 1913 v Damasku (Sýria). Teologické štúdiá absolvoval v Seminári Sv. Anny v Jeruzaleme. Po kňazskej vysviacke roku 1936 pôsobil v Patriarchálnom kolégiu v Alexandrii (Egypt), najprv ako profesor a neskôr ako dekan kolégia. V roku 1960 prijal biskupskú chirotoniu a bol menovaný za patriarchálneho vikára v Damasku. Zastávajúc tento úrad, zúčastnil sa aj zasadania II. vatikánskeho koncilu. V októbri r. 1969 ho pápež menoval za apoštolského exarchu pre melchitov v USA. Bol v poradí druhým melchitským biskupom v USA (po biskupovi Najmy, ktorý vykonával svoj úrad iba dva roky - do svojej smrti).

Pred arcibiskupom stála ťažká úloha: zomknúť diecézu z už existujúcich roztrúsených farností po celej krajine (pre porovnanie si môžeme vziať súčasnú situáciu v pražskom exarcháte, ktorý je asi v trochu podobnej pastoračnej situácii). Bolo treba ujať sa mnohých pristahovalcov, ktorých obklopovalo prostredie latinských katolíkov. Ako dobrý pastier svojho stáda snažil sa povzniesť duchovný život melchitských gréckokatolíkov v USA: založil diecézne periodikum Sophia, zriadil študijný a formačný program pre diakonov - ako jeden z prvých v katolíckej diecéze východného obradu, erigoval 8 nových farností a 5 misijných staníc.

Po dosiahnutí kanonického veku bol arcibiskup Tawil v decembri r. 1989 emeritovaný. Súčasným eparchom melchitských gréckokatolíkov je biskup John Elya. -sg-

LITURGICKÝ KALENDÁR

19. apríl, pondelok, Ján Staropustovník, úctyhodný, Sk 6, 8-15; 7, 1-5; 7, 47-60 - zač. 17; Jn 4, 46-54 - zač. 13.

20. apríl, utorok, Teodor Trichin, Sk 8, 5-17 - zač. 18; Jn 6, 27-33 - zač. 20.

21. apríl, streda, Január, biskup a mučeník, Sk 8, 18-25 - zač. 19; Jn 6, 35-39 - zač. 21.

22. apríl, štvrtok, Teodor Sykeot, úctyhodný, Sk 8, 26-39 - zač. 20; Jn 6, 40-44 - zač. 22.

23. apríl, piatok, Juraj veľkomučeník a divotvorca (rúcho svetlé). Antifóny predobrazujúce a Blaženstvá. Tropary: Keď si zostúpil, Ctihodný Jozef, o veľkomučeníkovi, Sláva kondák o veľkomučeníkoch, I teraz kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten o myronosičkách a o veľkomučeníkovi. Sk 12, 1-11 - zač. 29; Jn 15, 17-26; 16, 1-2 - zač. 52.

24. apríl, sobota, Sáva Stratilát,

mučeník, Sk 9, 19-31 - zač. 22; Jn 15, 17-26; 16, 1-2 - zač. 52.

25. apríl, Štvrtá nedeľa Päťdesiatnice - O uzdravení ochrnutého (rúcho svetlé). Marek, apoštol a evanjelista, záväzná spomienka. Radový hlas je tretí, evanjelium na utierni štvrté. Antifóny nedeľné a Blaženstvá. Tropary: z hlasu a o evanjelistovi, Sláva kondák o ochrnutom, I teraz kondák Paschy. Prokimen, aleluja, pričasten z nedele o ochrnutom a o evanjelistovi. Sk 9, 32-42 - zač. 23; Jn 5, 1-15 - zač. 14. Apošt. Marekovi 1 Pt 5, 6-14 - zač. 63; Lk 10, 16-21 - zač. 51.

V pondelok a utorok nasledujúceho týždňa menlivé časti sú z tretej nedele Päťdesiatnice (okrem menlivých častí o evanjelistovi).

26. apríl, pondelok, Bazil Amaz-

ský, biskup a mučeník, Sk 10, 1-6 - zač. 24; Jn 6, 56-59 - zač. 24.

27. apríl, utorok, Simeon, príbuzný Pána, biskup a mučeník, Sk 10, 21-33 - zač. 25; Jn 7, 1-13 - zač. 25.

28. apríl, streda, Polovica Päťdesiatnice, Jason a Socipater, apoštol. Antifóny predobrazujúce a Blaženstvá. Tropar, Sláva i teraz, kondák, prokimen, aleluja a pričasten z polovice Päťdesiatnice. Sk 14, 6-18 - zač. 34; Jn 7, 14-30 - zač. 26. IX. irmos z polovice Päťdesiatnice.

Na denných svätých liturgiách sa menlivé časti spievajú takto do 5. mája vrátane, čítania sú radové.

29. apríl, štvrtok, Deviatí kyzickí mučeníci. Sk 10, 34-43 - zač. 26; Jn 8, 12-20 - zač. 29.

30. apríl, piatok, Jakub, apoštol, záväzná spomienka (rúcho svetlé).

Antifóny predobrazujúce a Blaženstvá. Vchod nedeľný. Tropary: Z polovice Päťdesiatnice a o apoštolovi, kondák z polovice, Sláva kondák o apoštolovi, I teraz kondák Paschy. Prokimen, aleluja a pričasten z polovice o apoštolovi. Sk 10, 44-48 - zač. 27; Jn 8, 21-30 - zač. 30. Apošt. Jakubovi Sk 12, 1-11 - zač. 29; Lk 9, 1-6 - zač. 40.

1. máj, sobota, Jeremiáš, prorok, Sk 12, 1-11 - zač. 29; Jn 8, 31-42 - zač. 31.

2. máj, Piata nedeľa Päťdesiatnice - O Samaritánke, Atanáz Veľký, svätiteľ (rúcho svetlé). Radový hlas je štvrtý, ev. na utierni je siedme. Antifóny predobrazujúce a Blaženstvá. Tropar z radového hlasu a z polovice Päťdesiatnice, Sláva kondák o samaritánke, I teraz kondák z polovice Päťdesiatnice. Prokimen, aleluja a pričasten z nedele. Sk 11, 19-30 - zač. 28; Jn 4, 5-42 - zač. 12.

o. ThLic. Vojtech BOHÁČ

Ohľasy

Inšpirácie

Názory

Ostrov na Jazere

Život veriacich na Slovensku je v súčasnosti veľmi dynamický. Sloboda vyznania priniesla množstvo zmien v aktivite Cirkvi. Vznik exarchátu v Košiciach, množstvo novokňazov, vznik rôznych náboženských inštitúcií, ale i vznik nových farností. Medzi tie patrí i farnosť na Sídlišku Nad jazerom v Košiciach.

Od roku 1989 sa tu gréckokatolíci schádzali v prenajatých, veľmi nevyhovujúcich priestoroch bytového družstva. Vystriedalo sa tu množstvo kňazov, niektorí tu boli iba krátko, iní dlhšie.

Boli tu napr. kňazi - o. Augustín Leukánič, o. Michal Fedor, o. Michal Mašlej, ale i tí mladší, napr. o. Peter Sabol a mnoho, mnoho ďalších. Veriaci získali strechu nad hlavou a za uplynulých desať rokov života farnosti sa mnohé podarilo... Farnosť mala a má svojich bohoslovcov. Otec Bardzák vyrástol v tejto farnosti, ale boli i ďalší.

V stiesnených priestoroch sa konali slávnostné obrady, odpusty i prvé sväté prijímania. Na svätenie paschy poslúžilo parkovisko pred bytovým družstvom, v skorých ranných hodinách takmer prázdne.

Gréckokatolíci na sídlisku mali svoje miestečko a to bolo dôležité.

Aj za to patrí Bohu veľká vďaka.

Prvý jarný deň - nedeľa 21. marca 1999 - priniesol osvieženie i novú nádej pre veriacich na sídlisku.

Uzavrela sa jedna veľká kapitola začiatkov - trvala desať rokov - prenajaté priestory sa stali minulosťou.

Miestny duchovný - o. Vojtech Hornyák - spolu s farníkmi vykonali množstvo namáhavej práce.

Sponzorské dary, zbierky medzi veriacimi umožnili získať na sídlisku pozemok na stavbu nového chrámu. Ten je situovaný priamo do srdca mestskej časti. Blízko obchodov, pošty a polikliniky vyrastie nový ostrov duchovného života na Sídlišku Nad jazerom.

Zatiaľ sa podarilo na pozemku postaviť prizemnú budovu montovanú z panelov. Boli privezené z Kráľovského Chlmca. Sú symbolickou štafetou, ktorú si veriaci odovzdávajú. Je predzvesťou veľkej stavby. Keď sa podarí postaviť chrám, poputuje symbolická štafeta zasa tam, kde ju budú potrebovať. Veľké myšlienky sa ťažko realizujú, o to vzácnejšie je finálny výsledok. Košický dóm stavali 700 rokov!

Návštevník, ktorý vstúpi do kaplnky, je príjemne očarený zázrakom vo vnútri. Biele, bielučičké steny, farebné okná a ikonostas. Je dielom hlbokéj lásky a obety, krehký a jemný. Je zo svetlého dreva, jednoduchý a preda veľmi pôsobivý. I tak možno osláviť Pána

Dielo rúk pána Bardzáka. Podari-

lo sa mu spolu s o. Hornyákom vkomponovať ikonostas do malého priestoru veľmi vkusne a funkčne.

Prvá vzácná osobnosť, ktorá vstúpila do kaplnky, bol košický exarcha Mons. Milan Chatur, CSsR, aby tieto priestory slávnostne vysvätil a slúžil tu prvú sv. službu Božiu.

V jeho sprievode bol o. Michal Mašlej, o. Šimon, o. Vasyj Tomáš z Chorvátska, rímskokatolícky kňaz zo sídliska Ondrej Šinaľ, košický dekan o. Marek Rozkoš, o. Peter Nižník, o. V. Hornyák a bohoslovci.

Slávnosť obohatil svojím spevom i košický katedrálny zbor i mládežnícky zbor zo sídliska. Liturgický staroslovanský jazyk sa tu striedal so súčasnou slovenčinou.

Prvá etapa bola zvládnutá, o. Hornyák si spolu s farníkmi trúfajú na viac - postaviť na sídlisku chrám Boží, ktorý by bol dôstojným stánkom nášho Stvoriteľa. Cesta je to krásna, ale i ťažká a námahavá.

Na slávnosť prišlo veľké množstvo ľudí, medzi nimi vynikali ženičky v košovskom kroji. Boli tu veriaci obidvoch obradov, aby "Cirkev dýchala obidvostrannými pľúcami".

Radostné agapé, myrovanie a obchod okolo kaplnky uzavreli slávnosť na sídlisku.

Slnko sa skrylo na chvíľu za mrak a z neba sa spustili maličké, ľahučké biele vločky. Možno tak vyzerala manna, ktorú Pán poslal z neba na svoj ľud...

PhDr. Mária PEŠEKOVÁ

DAROVALI NA SLOVO

Valéria Márkiková z Bánoviec nad Bebravou 156 Sk, Mírón Kavalec z Bratislavy 140 Sk, Anna Surmajová z Repejova 56 Sk, Marta Molčaniová z Brezna 90 Sk, Mária Janeková z Dihého Klčova 40 Sk, Elena Šoltýsová z Prešova 40 Sk, Alžbeta Gyóryová z Košíc 50 Sk, Farnosť Helcmanovce 620 Sk, Čitatelia časopisu Slovo 500 Sk, Bohuznáma 100 Sk, Margita Mižičková 1000 Sk, Ján Gaľ 50 Sk, Ľubica Svistáková z Malého Lipníka 100 Sk, Monika Tremková zo Stakčína 100 Sk, Eva Fabiánová z Hajtovky 100 Sk, Mária Litvákova zo Strážskeho 100 Sk, Anna Vatraľová zo Svidníka 100 Sk, Mária Balabasová z Ľubice 100 Sk, Mária Fedorčáková z Kazimíra 100 Sk, Kvetoslava Hricová z Dargova 100 Sk, Klaudia Smetanová z Popradu 100 Sk, Alena Fecková z Kazimíra 100 Sk, Marta Hatalová z Bratislavy 100 Sk, Mária Balabasová z Ľubice 100 Sk, Bohuznáma 100 Sk, Ondrušová 50 Sk, Nemčolová 100 Sk, Kuklová 60 Sk, Bindovská 40 Sk, Liščinská z Prešova 30 Sk, František Barkóci 150 Sk, Pavol Soták 10 Sk, Mária Rentošová zo Sedlísk 100 Sk, Farnosť Ruská Nová Ves 2000 Sk, Žadanská 200 Sk, Krišová 40 Sk, Anna Bačinská 200 Sk, Anna Krišová z Prešova 60 Sk, Vasil Janečko z Vydrane 40 Sk, Barbora Meglerová 100 Sk, Ján Kokinčák 200 Sk, Bohuznáma z Čačova 500 Sk a Onofrejová z Trmkova 165 Sk.

Za dary všetkým darcom Pán Boh zaplatí.

Spomíname

O. ThDr. Juraj Bujňák

Na 25. apríla pripadá 86. nedežité výročie narodenia zaslúžilého kňaza o. ThDr. Juraja Bujňáka. Zomrel nedávno - 31. januára - a zo spomienok jeho priateľa tít. kanonika o. Jozefa Knežu, predsedu Spolku sv. Cyrila a Metoda, **vyberáme:**

Keď v školskom roku 1939-1940 skupina užhorodských bohoslovcov prišla pokračovať v štúdiách do Prešova, bohoslovec Juraj Bujňák bol v 4. ročníku a ja v druhom. Prežili sme tam dva roky. Bol vysokej postavy, mal pekný hlas, zblížovali nás spoločné záujmy. Po vysviacke pôsobil v Davidove, ja vo Vysokej nad Uhom.

V období prenasledovania našej cirkvi v 50. rokoch sme sa stretli vo väznici v Prešove. Po desiatich dňoch nás priviedli na väzenský dvor a keď nám rozviazali oči, zistil som, že sme tam svojimi o. Anton Adamkovič, o. Ján Fazekáš, o. Mikuláš Rojkovič a - o. Juraj Bujňák. Nasadili nám putá a v sprievode až piatich ozbrojencov odviezli do Hlohovca, neskôr do Podolíncu.

V novembri 1951 sme mali opäť rovnaký osud. Mňa vyviezli aj s rodinou do Českej Kamenice, jeho o 15 km ďalej - do Děčína. Tam sme sa stretávali a potešovali sa. Po šiestich rokoch sme sa vrátili na Slovensko - do Košíc. On si našiel zamestnanie u istého kachliara, ktorý ho skvele priučil tomuto remeslu. Ľudia ho vyhľadávali a pochovali si jeho prácu.

V roku 1968 sme sa mohli vrátiť k svojim veriacim, ja do Vysokej nad Uhom, on do Davidova. Bol horlivým kňazom. Stačil si urobiť doktorát z teológie, s veriacimi vystavať nádherný chrám a neľahkých podmienkach viesť vranovský dekanát.

A stretli sme sa opäť v Košiciach už na dôchodku. Bývali sme dokonca v jednom bloku. Schádzavali sme sa, spomínali a zamýšľali sa nad budúcnosťou našej cirkvi. A čo bolo jeho želaním? Naša cirkev prežila doteraz mnohé príkoria a ťažkosti. Naši veriaci a ich kňazi zostali vždy vernými dedičmi cyrilometodskej misie. Kiežby naši mladí kňazi i veriaci, ktorí už nezažili prenasledovanie, zachovali sa vždy tak, ako generácie pred nimi.

O. ThDr. Juraj Bujňák dal všetky svoje sily našej cirkvi a dal jej za kňaza aj svojho syna Juraja.

Vďaka, o. Juraj, za všetko!

					Pomôcky: KATAT, SORE, TAN	Ruská rieka	Obyvateľ žije	Chaplnov film	Rozsiahle boje	Dve mužské mená	Odroda rozna
					Urobilo chybu						
					3. časť tajničky						
					Tadiaľto						
Autor: Vlado Komanický	Citoslovnice	Španielske mesto	Malá astra	Severké zviera	Zh. ruských lietadiel 999 v Ríme		60,4 Kg v Číne Vyžarujem				
Plano-grafický papier							Francúzske mesto Epidémia				
1. časť tajničky							Kýval Vládzem zastarale				
	Počítačová skr. Súčasť lode				Polám Vášnivá záľuba						Noneto po česky
Pohrebna hostina				Obyvateľ Moravy Dúfaj							
Gotický lomený oblúk							Taliansky politik Esá po česky				
Krútenie							Kód ostr. Johnston On, po nemecky				
2. časť tajničky											
Amatérska atletická asociácia				Láskavec							

Výhľad: Ja som vzkrísenie a život, kto veri vo mňa, má život večný.

Záslužná práca

Skutočné poznanie prítomných dejov vychádza z hlbšieho poznania minulosti. Preto sú zaiste vzácní tí ľudia, ktorí svoj život zasvätili odkrývaniu minulosti života našich predkov v rozmere či už v národnom alebo náboženskom. Medzi nich patrí aj prispievateľ do časopisu našej cirkvi do Slova Mgr. Andrej Kaputa. Pred

časom vyšla Výberová

bibliografia publikačnej činnosti tohto historika, publicistu, archívára a odborného pracovníka Štátneho okresného archívu vo Svidníku. V krátkosti by som priblížil jeho životné medzníky a jeho činnosť.

Narodil sa 7. 1. 1947 v Bogliarke, okr. Bardejov v robotnícko-roľníckej rodine. Po ukončení základného a stredoškolského vzdelania študoval v rokoch 1965-70 na FF UK v Bratislave, odbor historické vedy (archívniectvo). Po ukončení štúdia pracoval v archívoch mesta Košíc, Bardejova a v súčasnosti vo Svidníku. Jeho celoživot-

nou záľubou je regionálna a cirkevná história, ako aj občianska publicistika. Za viac ako 25-ročné obdobie napísal vyše 1 100 príspevkov. Zhruba každý druhý príspevok bol uverejnený v tlači. Boli to predovšetkým odborné práce, drobné štúdie, správy a recenzie z oblasti regionálnych dejín, najmä okresov Svidník, Stropkov a Bardejov.

V súčasnosti je členom historickej komisie v procese beatifikácie biskupa Pavla Goidiča, OSBM, kde svojou usilovnou činnosťou veľmi napomáha tomuto potrebnému a záslužnému dielu.

Do ďalších rokov mu prajeme hojnosť zdravia, Božieho požehnania a pomoc Svätého Ducha v jeho tvorivej práci v oblasti popularizácie regionálnych dejín, archívniectva a ďalšom poznávaní dejín našej Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

ThDr. Peter ŠTURÁK

Akciová spoločnosť **VINICA**

Katka
MRAZENÁ
POLIEVKOVÁ
ZELENIINA
MRKVA
ZELER
PETRŽLEN (PAŠTRNAK)

KYM VYRASTIE NOVÁ

PROTI JARNEJ ÚNAVE
VITAMÍNY V ZELENINOVOM OBALE
Kupujte vo svojom obchode!
Pre rýchlu prípravu jedál

Mrazená **Vinická** zelenina pre zdravie

NÁHRADNÝ DOMOV

Oáza pokoja a lásky

Každá dobrá vec, prospešná ľuďom a národu, sa zvyčajne ťažko rodí. Aj tento náš nádherný domov pre matky a ich detky sa sľubne začal rozvíjať a mal všetky predpoklady na to, aby sa zriadil a sprevádzkoval podľa nášho projektu.

Len čo sme rozbehli mediálnu kampaň a dostali sme prvé ohlasy v príspevkoch a večných daroch, nastala nečakaná okolnosť - prekážka zo strany majiteľa objektu, že sa vzdáva tohto zámeru, pre ktorý sám ponúkol svoju nehnuteľnosť.

Predstavenstvo Modrej armády Rytierov Nepoškvrmenej sa rozhodlo za každú cenu tento domov zriadiť. Celú záležitosť predložíme Magistrátu mesta Košice, Krajskému úradu, ako aj arcibiskupskému úradu, aby sme spoločne našli inú vhodnú budovu na tento účel, lebo ide tu o záchranu nenarodených dieťok pre život a v nich o záchranu celého národa.

Vás však, vážení priatelia, prosíme prostredníctvom tejto informácie o podporu nášho snaženia aj formou modlitby, aby *Panna Mária*, naša národná patrónka, nám pomohla pri tomto šlachetnom snažení.

Preto vás prosíme, aby ste svoje dary neposielali na adresu Nový Betlehem - Brehov, ale na dočasnú adresu MARN 040 01 - Košice, Kováčska 35.

SÚŤAŽ

FOTO - KINO Andraščík

SÚŤAŽ SÚŤAŽ SÚŤAŽ

Pre slávnostnú chvíľu
prvého sv. prijímania
16. a 30. mája

Široká ponuka
špičkových fotoaparátov
Olympus,
Canon,
Minolta,
Nikon a ďalšie.

Hlavná 12, Prešov
tel. 091/733 534

Levočská 2, Prešov
tel. 091/716 574

Pri predložení tohto inzerátu so správnou odpoveďou
v našich predajniach

- pri zakúpení fotoaparátu darček navyše
- 10 % zľava na zhotovenie fotografií.

(platí do 14. júna t.r.)

**NÁJDETE NÁS
NA HLAVNEJ ULICI Č. 12
V PREŠOVE**

Otázka? Prednedávnom sa začal beatifikačný proces s gréckokatolíckym biskupom, ktorého telesné pozostatky sú uložené v Katedrálnom chráme sv. J. Krstiteľa v Prešove. O koho ide?

Pod táborem 32, 080 01 Prešov tel. 091/722 841; 721 438
(z centra smer Štálikovo Sekčov)

KIA KIA MOTORS

**PREDAJ
- SERVIS**

Firma HS PLUS, s.r.o. Prešov, vás pozýva
do novootvorenej predajne automobilov

Cena od 349 443 Sk

Predaj aj na splátky - prvá splátka 30 000 Sk

**PRIDE troj, päťdverové, wagon
obsah 1300 cm³
Výkon 53 kW
Cena od 199 875 Sk**

FABITAL

VEĽKOVÝROBCA HORSKÝCH BICYKLOV

VÝROBA BICYKLOV s.r.o.

ponúka vo svojej podnikovej predajni
za zvýhodnené ceny

horské bicykle

POSKYTUJEME NEOBMEDZENÚ ZÁRUKU NA RÁM

- záručný a pozáručný servis, náhradné súčiastky

Nájdete nás na adrese:

Prešov-Šarišské Lúky, Bardejovská 36

(vedľa Drevokombinátu Šariš)

tel.: 091/76 47 48

Dňa 26. apríla uplynie rok, čo nás náhle opustila naša drahá manželka, matka, svokra a babička Mária Onofrejová z Trnkova. Ktorí ste ju poznali a ostala vám v srdci, venujte jej modlitbu a tichú spomienku.

Smútiaca rodina

Dňa 18. apríla sa Helena Ňachajová z Ruskej Novej Vsi dožíva 69 rokov.

Všetko najlepšie, veľa zdravia a Božieho požehania jej prajú deti s rodinami.

Dňa 30. 4. 1999 uplynie 10 rokov od úmrtia a súčasne nedožitého 71. výročia kňazstva - tit. kanonika - o. Pavla Martyáka. Tí, ktorí ste duchovného otca poznali, prosíme o modlitbu a tichú spomienku.

Vičnaja mu pamjať!

Ďakujú synovia

GALATOUR

**Kontakt: GALATOUR, Nám. mieru 1, 080 01 Prešov
tel. 091/ 734251, fax 091/ 713101**

SVÄTÁ ZEM 27.5. - 8.6. 99, 24 990 Sk

LURDY - FATIMA 7. - 18.6. 99, 8600 Sk

LURDY - MONTECHIARY - FONTANELA - LA SALLETO

10. - 16. 6. 99, 4850 Sk

LURDY - TURÍN - SAN REMO (MONAKO) 24.7. - 30.7. 99, 4550 Sk

LURDY - FATIMA 30.7. - 10.8. 99, 8400 Sk zo stred. a západ. Slovenska

LURDY - MONAKO - ŽENEVA 8. - 13.8. 99, 3980 Sk

LURDY - PARÍŽ 26.8. - 2.9. 99, 6700 Sk

GRÉCKO - PARÁLIA - rekreačné pobyty

- výborné ceny, zľavy pre rodiny s deťmi 4000 Sk na rodinu

SLOVO

Redakcia
Hlavná 8
080 01 Prešov

Časopis gréckokatolíkov vychádza k 1. a 3. nedeli v mesiaci. Vydáva Spolok sv. Vojtecha, Vojtech s. r. o. v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský. Redaktori: Anton Mesároš, Pavol Kušnir. Cirkevný cenzor: o. Anton Mojžiš. Predseda redakčnej rady: o. František Dancák. DTP: PVM-Media s.r.o. Tlač: SLOVSPOL Košice a.s. Príspevky zasielajte na adresu: Redakcia Slova, Hlavná 8, 080 01 Prešov, telefón a modem-fax 091/723 783, mobil 0905 467 100. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu zaslaných príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy. Cena 1 výtlačku 7 Sk. Celoročné predplatné 160,- Sk. Peňažný ústav: SLSP - Prešov. Číslo účtu: 107 6847 - 579/0900. Indexové číslo 49618. Distribúcia: priamo z redakcie.

